

MUURAMEN KUNNAN YMPÄRISTÖNSUOJELUMÄÄRÄYSTEN PERUSTELUT

Johdanto

Ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaan kunnilla on mahdollisuus antaa ympäristönsuojelulain täytäntöön panemiseksi tarpeellisia paikallisista olosuhteista johtuvia, kuntaa tai sen osaa koskevia yleisiä määräyksiä, jotka koskevat muuta kuin ympäristönsuojelulain nojalla luvanvaraista, ilmoituksen vaativaa tai rekisteröitävää toimintaa taikka puolustusvoimien toimintaa.

Ympäristönsuojelumääräysten tavoitteena on paikalliset olosuhteet huomioon ottaen ehkäistä ympäristön hajapäästöluonteista pilaantumista sekä poistaa ja vähentää pilaantumisesta aiheutuvia haittoja. Kunnan ympäristönsuojelumääräykset perustuvat ympäristönsuojelulain tai sen nojalla annettujen säännöksiin konkretisointiin ympäristön suojelemiseksi paikallisesti. Ympäristönsuojelulaissa on lueteltu ne asiat, joista kunnallisia ympäristönsuojelumääräyksiä voidaan antaa. Määräykset täydentävät osaltaan lakia ja sen nojalla annettuja asetuksia.

Ympäristönsuojelumääräyksiä vastaavia kunnallisia säädöksiä ovat jätehuoltomääräykset ja rakennusjärjestys. Lisäksi järjestyslaissa (612/2003) on joitakin ympäristönsuojelua sivuvia määräyksiä ja myös kaavamääräykset voivat koskea ympäristönsuojelua. Ympäristönsuojelumääräysten valmistelussa on pyritty siihen, ettei ristiriitaisuuksia eri kunnallisten määräysten suhteen tulisi.

1 LUKU YLEISET MÄÄRÄYKSET

1 § Soveltamisala ja tavoite

Ympäristönsuojelulain mukaan kunnilla on mahdollisuus antaa ympäristönsuojelulain täytäntöön panemiseksi tarpeellisia paikallisista olosuhteista johtuvia, kuntaa tai sen osaa koskevia yleisiä määräyksiä. Määräykset eivät voi koskea ympäristönsuojelulain 27 §:n nojalla luvanvaraista toimintaa, 116 §:n nojalla rekisteröitävää toimintaa eivätkä 118, 119 tai 134 §:ssä tarkoitettua ilmoitettavaa toimintaa tai puolustusvoimien toimintaa.

Ympäristönsuojelumääräysten tavoitteena on paikalliset olosuhteet huomioon ottaen ehkäistä ympäristön pilaantumista sekä poistaa ja vähentää pilaantumisesta aiheutuvia haittoja. Kunnan ympäristönsuojelumääräykset perustuvat ympäristönsuojelulain tai sen nojalla annettujen säännöksiin konkretisointiin ympäristön suojelemiseksi paikallisesti. Ympäristönsuojelulaissa on lueteltu ne asiat, joista kunnallisia ympäristönsuojelumääräyksiä voidaan antaa. Määräykset täydentävät osaltaan lakia ja sen nojalla annettuja asetuksia.

Ympäristönsuojelumääräykset ovat voimassa pääosin koko kunnan alueella. Lisäksi on annettu joitakin vain 3 §:ssä mainittuja erityisalueita koskevia määräyksiä.

2 § Ympäristönsuojelumääräysten valvonta

Ympäristönsuojelulain 22 §:n 1 momentin mukaan kunnalle kuuluvista ympäristönsuojelulain mukaisista lupa- ja valvontatehtävistä huolehtii kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (64/1986) mukainen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Viimeksi mainitun lain 5 §:n 1 momentin mukaan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävät hoitaa kunnan määräämiä toimielin. Muuramen kunnan hallintosäännön mukaan ympäristönsuojeluviranomaisena toimii elinvoiman ja kestävä kasvun lautakunta. Lautakunta on siirtänyt toimivaltaansa viranhaltijoille.

3 § Määritelmiä

Yleinen alue on määritelty maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 83 §:n mukaisesti.

Taajaan rakennetulle ja haja-asutusalueelle annettavien määräysten vuoksi on tarpeen riittävän yksityiskohtaisesti määritellä, mitä taajaan rakennetulla ja haja-asutusalueella näissä määräyksissä tarkoitetaan.

Ranta-alueelle on annettu erityismääräyksiä vesistön pilaantumisen ehkäisemiseksi.

Jäte on määritelty jätelain (646/2011) 5 §:n mukaisesti.

Jätevesi ja jätevesiliete on määritelty valtioneuvoston asetuksen (542/2003) 3 §:n mukaisesti. Jäteveden ja jätevesilietteen käsittelystä annettavien määräysten vuoksi on tarpeen riittävän yksityiskohtaisesti määritellä, mitä jätevesillä näissä määräyksissä tarkoitetaan.

Jäteveden vyöhykejaon avulla on huomioitu alueelliset erityispiirteet ja vesiensuojelun kannalta herkäät alueet. Pohjavesialueet ja alle 100 metrin etäisyydellä vesistöjen rannasta olevat alueet on luokiteltu tällä perusteella kuuluvaksi tiukemman puhdistustason vyöhykkeeseen.

2 LUKU JÄTEVEDET

Vesihuoltolain (119/2001) 10 §:n mukaan vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella olevan kiinteistön on liityttävä jätevesiviemäriin. Ympäristönsuojelulain 18 §:n nojalla valtioneuvosto voi asetuksella säätää muun muassa talousjätevesien puhdistuslaitteista ja -menetelmistä. Valtioneuvosto on antanut asetuksen (209/2011), jolla säädellään kiinteistöjen talousjätevesien käsittelyä vesihuoltolaitoksen viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla. Asetus tuli voimaan 15.3.2011.

4 § Jätevesien käsittely vesihuoltolaitoksen viemäriverkoston liittymättömillä kiinteistöillä

Viemäriverkoston liittymättömien kiinteistöjen jätevesien käsittelyn vaatimusten tavoitteena on, ettei talousjätevesistä aiheutuisi ympäristönsuojelulain 5 § 2 kohdan tarkoittamaa ympäristön pilaantumista.

5 § Jätevesien käsittely pohjavesialueilla vesihuoltolaitoksen viemäriverkoston liittymättömillä kiinteistöillä

Toiminta, josta aiheutuu pohjaveden pilaantumisen vaaraa, on ympäristönsuojelulain 17 §:n mukaisen pohjaveden pilaamiskiellon vastaista. Kiellon vastaiselta toiminnalta ei edellytetä, että toiminnasta aiheutuisi konkreettista pilaantumista, vaan jo pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on kiellettyä. Lainkohdan mukaan kiellettyä on muun muassa toiminta, josta voi aiheutua pohjaveden muuttuminen terveydelle vaaralliseksi.

Pohjaveden pilaamiskiellon vuoksi talousjätevesien käsittelylle pohjavesialueella on annettu muita alueita tiukemmat määräykset. Pohjavesialueella edellytetään pilaantumiselle herkille alueille tarkoitettuja jätevesien käsittelyratkaisuja ja kaikkien talousjätevesien imeyttäminen maahan on pohjavesialueella kokonaan kielletty. Vähäisiä pesuvesiä (ns. kannettu vesi) koskee poikkeus puhdistamisvelvollisuudesta, ja ne voidaan imeyttää maahan edellyttäen, että niistä ei aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa.

6 § Jätevesien käsittely ranta-alueilla vesihuoltolaitoksen viemäriverkoston liittymättömillä kiinteistöillä

Ympäristön pilaantumisen estämiseksi vesikäymälävedet tulee ranta-alueella johtaa umpisäiliöön tai käsitellä pienpuhdistamossa. Kompostikäymälän rakentamisella vältetään vesikäymälävesien syntyminen.

Puhdistettuja jätevesiä ei saa päästää suoraan vesistöön vaan ne tulee ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi johtaa haitattomasti.

Ympäristönsuojelulain 155 §:n 2 momentin mukaan muut kuin vesikäymälän jätevedet voidaan johtaa puhdistamattomina maahan, jos niiden määrä on vähäinen eikä niistä aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa. Poikkeus puhdistamisvelvollisuudesta koskee pesuvesiä, jos niiden määrä on vähäinen. Tällainen tilanne on esimerkiksi silloin, kun rantasaunaa ei ole liitetty vesijohtoon ja käyttövesi joudutaan kantamaan saunaan. Tällöin voidaan myös poiketa pykälässä 7 määrätyistä jätevesien purkupaikkaa koskevista suojaetäisyyksistä.

7 § Jätevesien käsittely saarissa sijaitsevilla kiinteistöillä

Saarista, joihin ei ole tieyhteyttä, lietteiden poiskuljetusta ei voida yleensä järjestää. Tällöin jätevesijärjestelmäksi tulee valita järjestelmä, josta syntyvä liete voidaan kompostoida tai muutoin käsitellä asianmukaisesti paikan päällä.

8 § Käsittelylaitteistojen sijoittaminen

Jätevesien maaperäkäsittelylaitteistojen sekä purkupaikan sijoittamisen etäisyysvaatimukset pykälän 1 momentissa perustuvat yleisesti käytössä oleviin suojaetäisyyksiin. Etäisyysvaatimusten perusteet ovat ensisijaisesti vesiensuojelullisia sekä terveydensuojelullisia ja toisaalta niillä voidaan ehkäistä muuta ympäristönsuojelulain 5 §:n 2 momentissa määriteltyä pilaantumista, esimerkiksi ympäristön yleistä virkistyskäyttöä haittaavia hajuhaittoja. Talousvesikaivon suojaetäisyysmääräys koskee talousvesikaivon alapuolella sijaitsevia maaperäkäsittelylaitteistoja, ellei paikan hydrogeologisia olosuhteita ole tarkemmin selvitetty.

Pykälässä on säädelty jätevesien puhdistuslaitteistojen sijaintia suhteessa vedenpinnan korkeuteen. Laitteistot tulee vesistön pilaantumisen estämiseksi rakentaa sellaisille paikoille rantavyöhykkeillä, että veden tulvakorkeudenkin aikana puhdistuslaitteisto toimii normaalisti eivätkä tulvavedet pääse jätevesien käsittelylaitteistoihin.

Määräykset käsittelyjärjestelmien huollosta ja kunnossapidosta ovat tarpeen jätevesien puhdistustehtävien asianmukaisen valvonnan toteuttamiseksi.

9 § Ajoneuvojen, veneiden, koneiden ja vastaavien laitteiden pesu

Pestäessä autoja ym. liuottimia sisältävillä tai muilla pesuaineilla voi etenkin suurien jätevesimäärien johtamisesta maastoon tai sadevesiverkostoon aiheutua ympäristön pilaantumista. Muu jätevesien johtamistapa kuin johtaminen jätevesiviemäriin riittävästi esikäsiteltynä tai rakennusvalvontaviranomaisen hyväksymä jätevesien käsittelyjärjestelmä ei voi tulla kysymykseen. Viemäriverkoston toiminnan kannalta on tarpeen, että jätevedet esikäsitellään ennen viemäriin johtamista öljyn- ja hiekanerotuskaivoissa.

Poikkeuksena ovat jätevedet, jotka syntyvät pestäessä autoja, veneitä ym. satunnaisesti vedellä tai miedoilla pesuaineilla asumiskäytössä olevalla kiinteistöllä mukaan lukien maatilat tai veneitä talvisäilytyspaikoilla. Tällöin vesi sisältää pääsääntöisesti vain vähäisiä määriä epäpuhtauksia. Vesiä maaperään imeytettäessä on kuitenkin aina pidettävä huoli siitä, ettei aiheuteta vesistön tai ympäristön pilaantumisen vaaraa eikä haittaa naapurustolle.

Autojen ym. pesusta voi aiheutua ympäristön pilaantumista, kuten esimerkiksi yleisen viihtyvyyden ja alueen virkistyskäyttöön soveltumisen vähentymistä. Tämän vuoksi autojen ym. pesu kielletään pykälän 3 momentissa yleisillä alueilla.

Ammattimaisessa tai muussa laajamittaisessa ajoneuvojen, veneiden, koneiden ja laitteiden pesemisessä käytetään usein painepesulaitteita, liuotinpohjaisia pesuaineita. Vaikkei liuottimia tai muita pesuaineita käytettäisikään, ovat usein toistuvassa pesussa jätevesimäärät suuria. Tällaisesta toiminnasta ympäristöön tai sadevesiverkostoon pääsevät pesuvedet ja niiden mukana kulkeutuvat ympäristölle haitalliset aineet saattavat aiheuttaa ympäristöpilaantumista. Tämän vuoksi pesuvesien pääsy ympäristöön on estettävä. Erotuskaivoihin pääsevät sade- ja sulamisvedet voivat aiheuttaa ongelmia erotuskaivojen toiminnassa ja öljyisten vesien

kulkeutumista viemäriin. Tästä johtuen sade- ja sulamisvesien pääsy on estettävä rakenteellisin keinoin ja erottamalla pesupaikka muusta toiminnasta.

10 § Mattojen, tekstiilien ja muiden vastaavien pesu

Mattojen, tekstiilien ja muiden vastaavien tavaroiden pesu vesistöissä tai siten, että pesuvedet pääsevät suoraan vesistöön, aiheuttaa ylimääräistä vesistön kuormitusta ja siten myös ympäristön pilaantumisen vaaraa. Pesu- ja lika-aineita sisältävien jätevesien pääseminen puhdistamatta vesistöön aiheuttaa mm. vesistön virkistyskäyttöarvon laskemista loma-asutusalueilla ja vesistöjen rehevöitymistä. Mattojen pesu järvessä tai joessa likaa vesistöjä myös silloin, kun pesuaineena käytetään vähäfosfaattista saippuaa. Paikallisia mattopyykin aiheuttamia haittoja ovat veden sameneneminen ja likaantuminen, rannan roskaantuminen ja levien kasvun voimistuminen. Tämän vuoksi matot, tekstiilit ja muut vastaavat tavarat tulee pestä kuivalla maalla siten, että pesuvedet eivät pääse suoraan vesistöön, vaan suotautuvat maaperän läpi.

Mattojen, tekstiilien ja muiden vastaavien pesu yleisellä pesupaikalla aiheuttaa ylimääräistä vesistön kuormitusta ja ympäristön pilaantumisen vaaraa. Tästä johtuen muu jätevesien johtamistapa kuin pykälän 2 momentissa määrätty johtaminen viemäriverkostoon tai rakennusvalvontaviranomaisen hyväksymä jätevesien käsittelyjärjestelmä ei voi tulla kysymykseen.

Mattojen, tekstiilien ja muiden vastaavien tavaroiden pesusta voi aiheutua ympäristön pilaantumista, kuten esimerkiksi yleisen viihtyvyyden ja alueen virkistyskäyttöön soveltumisen vähentymistä. Tämän vuoksi mattojen ym. pesu kielletään pykälän 3 momentissa yleisillä alueilla.

11 § Lumen vastaanottoaikkojen sijoittaminen ja sulamisvesien käsittely

Lunta ei luokitella jätteeksi, mutta lumen varastoinnilla ja sulamisvesillä saattaa kuitenkin olla ympäristön kannalta haitallisia vaikutuksia, joita pyritään näillä määräyksillä ennakolta ehkäisemään.

Pysäköintialueilta, liikennealueilta ja muilta vastaavilta alueilta poistettu lumi sisältää roskia ja muita lika-aineita, kuten ajoneuvoista valunutta öljyä, joista saattaa aiheutua roskaantumista ja muuta ympäristön pilaantumisen vaaraa. Lumenvastaanottoalue ja lumen väliaikainen varastointipaikka on tämän vuoksi tarpeen sijoittaa ja sitä tulee käyttää siten, että haitalliset vaikutukset voidaan ehkäistä. Vesistöjen ja pohjaveden pilaantumisen ehkäisemiseksi tulee lumenkaatoalue tämän vuoksi sijoittaa siten, että pilaantuminen voidaan ehkäistä ennakolta.

Ympäristönsuojelulain 7 §:n mukaisesti pilaantumisen aiheuttaja tai toiminnan harjoittaja vastaa toiminnasta syntyvien haittojen ennaltaehkäisemisestä ja ympäristöhaittojen poistamisesta.

12 § Hyötyeläinten liotelannan, virtsan ja säilörehun puristenesteen sekä jätevesilietteen levitys

Lietelannan, virtsan ja säilörehun puristenesteen sekä jätevesilietteen levitys voi vaarantaa pohjaveden laatua. Määräys on annettu pohjaveden pilaantumisriskin ehkäisemiseksi ja se perustuu yleisesti hyväksytyyn käytäntöön.

3 LUKU JÄTTEET

Jätteiden keräystä, hyödyntämistä ja käsittelyä koskevat säännökset on pääosin jätelaissa ja sen nojalla annetuissa muissa säädöksissä, kuten kunnallisissa jätehuoltomääräyksissä. Jätehuoltomääräyksissä määrätään jätehuollon käytännön järjestämisestä ja siltä osin kuin kyse on jätteistä aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä, on määräykset sisällytetty näihin ympäristönsuojelumääräyksiin.

-

13 § Kuivakäymäläjäte

Huonosti perustetusta ja hoidetusta kuivakäymälästä saattaa aiheutua merkittävää lähiympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, joten käymälän rakentamista, käyttöä ja hoitoa on tarpeen säädellä paikallisesti. Käymälän pohjan tiiveys ehkäisee haitta-aineiden kulkeutumista maaperään ja pohjaveteen.

14 § Maatalousjäte

Maatuvat maatalousjätteet on käsiteltävä asianmukaisesti, koska niiden poltto aiheuttaa sellaisia haju- ja savuhaittoja, joista saattaa seurata kauempanakin sijaitsevalle asutukselle yleisen viihtyisyyden vähenemistä ja terveyshaittaa. Jyrsijöiden aiheuttamien haittojen sekä hajuhaittojen ennaltaehkäisemiseksi on ylijäämäjuurekset asianmukaisesti mädätettävä, kompostoitava haittaeläimiltä suojatusti tai toimitettava luvansaaneeseen jätteenkäsittely- tai hyödyntämispaikkaan.

Ympäristönsuojelun kannalta paras vaihtoehtona biojätteen käsittelemiseksi on mädätys, koska mädätyksessä ravinteet säilyvät muuttuen kasveille helpommin käytettävään muotoon vähentäen typpioksiduulipäästöjä. Kompostointi on myös hyvä ja käyttökelpoinen biojätteen käsittelymenetelmä.

15 § Maarakentamisessa hyödynnettävät jätteet

Valtioneuvoston asetus eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa (843/7.12.2017) eli ns. Mara-asetus sääntelee ammattimaista ja laitostaista jätteiden hyödyntämistä maarakentamisessa. Asetuksen perustelumuioston mukaan pienimuotoisen maarakennusjätteen hyödyntämisen ympäristöturvallisuudesta voidaan huolehtia esim. kunnallisten ympäristönsuojelumääräysten avulla.

Jätteiden laajamittainen sijoittaminen maaperään edellyttää yleensä voimassa olevaa ympäristölupaa. Pykälä koskeekin sellaista eräiden vaarattomien jätteiden melko vähäistä hyödyntämistä, mihin ei tarvita ympäristölupaa ja mitä ei myöskään koske valtioneuvoston asetus eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa (VNA 843/2017).

Pykälällä pyritään edistämään tiettyjen jätteiden ympäristönsuojelun kannalta turvallista pienimuotoista hyödyntämistä. Jätteiden maaperään sijoittamisen edellytyksenä kuitenkin on, että se täyttää rakennustekniset, sekä terveys- ja ympäristövaatimukset, eikä maaperän ja pohjaveden pilaamiskieltoa tai jätelain yleisiä huolehtimisvelvollisuuksia eikä roskaamiskieltoa rikota.

Jätteiden yleisten sijoittamisedellytysten täyttymiseksi on tarpeellista antaa pykälän 3 - 5 momenttien mukaisia ehtoja. Ympäristönsuojelu- tai rakennusvalvontaviranomaisella on valvontaa varten mahdollisuus kieltää tai antaa määräyksiä jätteen sijoittamisesta maaperään, mikäli sijoittamisesta voidaan epäillä aiheutuvan ympäristön pilaantumisen vaaraa. Tämän vuoksi sijoittamisesta tulee ilmoittaa etukäteen valvontaviranomaiselle. Pällekkäisten ilmoitusten tekeminen on tarpeellista.

Pohjavesialueilla on kaikessa toiminnassa noudatettava erityistä varovaisuutta. Tämän vuoksi jättemateriaalien sijoittamista pohjavesialueelle on rajoitettu pykälän 4 momentin mukaisesti.

Jätteiden sijoittamisedellytysten täyttymisen arvioimiseksi on tarpeen pykälän 1 momentin mukaisesti määrätä, mitä tietoja jätteestä on annettava. Jätteiden maahan sijoittamiselle on aina oltava kiinteistön omistajan suostumus, koska omistaja vastaa viime kädessä maahan sijoitetusta jätteestä.

16 § Kyllästetyn jätepuun käyttö

Virkistysalueilla ja yksityisillä pihoidilla on aikaisemmin käytetty jonkin verran teollisesti kyllästettyä käytöstä poistettua puutavaraa, esim. ratapölkkyjä, erilaisissa rakenteissa. Kyllästetty puu sisältää paljon terveydelle haitallisia yhdisteitä ja niistä on voitu osoittaa olevan haittaa lähiympäristössä. Siksi on tarpeen rajoittaa niiden käyttöä em. tarkoituksiin. Vuoden 2002 alusta lähtien on käytöstä poistettu kromi-kupari-arseeni -kyllästetty, kromi-kupari -kyllästetty sekä kresoottikyllästetty puu luokiteltu vaaralliseksi jätteeksi ja se on toimitettava luvansaa-neelle vastaanottajalle.

Kreosotilla käsitellyn puutavaran käyttöä sekä arseeniyhdisteiden ja niillä käsitellyn puun käyttöä rajoitetaan komission asetuksella 1907/2006 (ns. REACH-asetus).

17 § Rakennusten ja muiden rakenteiden kunnostustöissä syntyvät jätteet

Polyklooratut bifenyylit (PCB) ovat pysyvyydeltään ja kertyvyydeltään pahimpia ympäristömyrkköjä. PCB:tä sisältävät tuotteet ja laitteet ovat vaarallisia jätteitä. PCB:tä tai lyijyä sisältävien sauma-aineiden poisto on suoritettava siten, että syntyvät jätteet saadaan mahdollisimman hyvin talteen. Kemiallisessa maalinpoistossa käytettävät liuottimet ja työssä syntyvä liuottimia sisältävä maalinpoistojäte ovat yleensä vaarallisia jätteitä, jotka on kerättävä talteen ja toimitettava vaarallisten jätteiden käsittelyyn.

18 § Veneiden pohjamaalien poisto ja maalijäte

Veneissä, eliöiden kiinnittymistä estävissä pohjamaaleissa käytetään edelleen yleisesti myrkyllisiä antifoulingvalmisteita. Nämä kiinnityksenestomaalit sisältävät mm. kupari- ja tinayhdisteitä, jotka liukenevat maaleista veteen ja pilaavat jo pieninä pitoisuuksina vesiympäristöä. Antifouling-maalien orgaaniset kupari- ja tinayhdisteet sitoutuvat vesistöjen pohjasedimentteihin, vaikuttavat haitallisesti kaloihin sekä muihin vesieläimiin.

Veneitä kunnostettaessa maalin hiontajätteet ja hiontapöly jäävät maaperään pilaten sitä. Pykälän määräykset on annettu maalien aiheuttaman ympäristökuormituksen vähentämiseksi sekä pohjavesien pilaantumisen ja terveydellisten haittavaikutusten ehkäisemiseksi.

19 § Vesikasvillisuuden poisto

Vesikasvillisuuden leikkausjäte voi veteen jäädessään aiheuttaa haittaa vesistölle tai ympäristölle, joten se on poistettava vedestä välittömästi.

4 LUKU KEMIKAALIT

Säännöksen määräyksillä pyritään ehkäisemään kemikaalien varastoinnista aiheutuvia päästöjä ja niiden haitallisia ympäristövaikutuksia, jotka ilmenevät ympäristön, kuten maaperän ja pohjaveden pilaantumisenä. Ympäristönsuojelumääräyksissä annettuja kemikaalien varastointiin liittyviä määräyksiä valvoo kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Pelastusviranomaiset puolestaan valvovat kemikaalien, erityisesti palavien nesteiden ja kaasujen varastointia sekä käyttöä kemikaaleista ja palavista nesteistä annetun lainsäädännön perusteella. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) valvoo tuotteiden ja kemikaalien turvallisuutta ja vaatimustenmukaisuutta.

20 § Yleiset määräykset kemikaalien varastoinnista

Määräys koskee kemikaalien säiliö- ja astiavarastointia. Kemikaalien teollista varastointia, mikä tarkoittaa tietyn kemikaalien laadusta riippuvan rajan ylittävien kemikaalimäärien varastointia, säädellään kemikaalilainsäädännöllä (Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta 685/2015). Myös pienempien määrien varastoinnille, josta ei tarvitse tehdä kemikaali-ilmoitusta, asetettavat yleiset vaatimukset ovat tarpeellisia,

koska kemikaalien huolimattomasta varastoinnista aiheutuu merkittävä maaperän ja pohjaveden pilaantumisriski.

Yksivaippaiset säiliöt ovat riski maaperälle ja pohjavedelle. Tällaisia voivat olla esimerkiksi yksityisten liikenneoitsijoiden polttoainetankit. Tiiviille alustalle tai suoja-altaaseen sijoittamisella voidaan estää polttoaineen tai kemikaalin pääsy maaperään onnettomuustilanteissa.

Pykälän 3 momentissa tankkauspaikalla tarkoitetaan muita kuin asetuksen 314/2020 mukaisia jakeluasemia. Kiinteillä polttonesteiden ja muiden kemikaalien tankkaus- ja täyttöpaikoilla tulee olla tiivis pinnoite, koska tankkauksen ja täytön yhteydessä nestettä pääsee helposti maahan. Tiiviillä pinnoitteella estetään maaperän pilaantuminen ja tehostetaan vuotojen keräämistä talteen. Tiiviillä pinnoitteella tarkoitetaan tässä asfalttibetonia, kemikaalitiivistä erikois-asfalttia tai betonipäälylystettä. Myös tilapäiset tankkauspaikat on ympäristön pilaantuminen ehkäisemiseksi sijoitettava tiiviille kemikaaleja kestäväälle alustalle, jollaisena voi toimia esim. kemikaaleja läpäisemätön muovikalvo. Poikkeuksena ovat kiinteistöjen lämmitysöljysäiliöiden täyttöpaikat, joille asetettava tiiveysvaatimus voidaan katsoa täyttötapahtumien vähäisestä määrästä johtuen kohtuuttomaksi. Metsätyökoneiden tankkauspaikkaa ei pidetä tässä tarkoitettuna tilapäisenä tankkauspaikkana, mikäli työkohte on lyhykestoinen. Venesatamien laitureilla sijaitsevilla tankkauspaikoilla pinnoittamisvaatimus on käytännössä mahdotonta täyttää, joten määräys ei koske myöskään niitä.

Momentin 4 tavoitteena on vähentää ympäristön pilaantumisen riskiä imeyttämällä ja keräämällä talteen vähäisetkin kemikaalivuodot.

Sisätiloissa olevilta kemikaalivarastoilta edellytetään turvallisuutta, eivätkä kemikaalit saa päästä karkaamaan varastosta millään tavoin. Kemikaalien pääsy maaperään ja viemäriin on estettävä. Momentin 5 mukaan nestemäisiä aineita varastoitaessa varastotilan tulee olla allas-tettu astioiden vuotojen tai rikkoutumisen varalta. Kemikaalisäiliön suoja-altaan tilavuuden on oltava 110 % altaassa olevan suurimman palavaa nestettä sisältävän säiliön tilavuudesta, 100 % erittäin myrkyllistä, myrkyllistä ja ympäristölle vaarallista kemikaalia sisältävän suurimman säiliön tilavuudesta tai 20 % muuta vaarallista kemikaalia sisältävän suurimman säiliön tilavuudesta. Vuotojen hallinnassa on huomioitava se, että keskenään vaarallisesti reagoivien kemikaalien vuodot eivät pääse sekoittumaan. Suoja-altaan tilavuusvaatimukset perustuvat Tuksesin antamiin ohjeistuksiin.

Ilmoituksen onnettomuudesta voi tehdä esimerkiksi toiminnanharjoittaja, kiinteistön haltija tai se, joka on tehnyt havainnon. Käytännössä sen, jolla on parhaat edellytykset ilmoituksen tekemiseen ja tarkimmat tiedot tapahtuneesta, tulee täyttää velvollisuus. Ilmoituksen perusteella valvontaviranomainen voi tarvittaessa suorittaa tarkastuksen ja antaa ohjeita tai määräyksiä ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi ja vahinkojen vähentämiseksi.

21 § Erityiset määräykset vaarallisten kemikaalien varastoinnista pohjavesialueella

Pohjavesialueella on maaperän ja pohjaveden pilaantumisen estämiseksi noudatettava erityistä varovaisuutta. Säiliöiden huoltoon ja kunnossapitoon on kiinnitettävä erityistä huomiota, joten niille on asetettu tiukempia teknisiä vaatimuksia.

Kemikaalien varastointi on riski maaperälle ja ympäristölle, joten pohjavesialueilla käyttöön otettavien öljy-, polttoaine- ja muiden nestemäisten kemikaalien säiliöiden on oltava kaksivaippaisia ylitäytön estolaitteella ja vuotojen ilmaisujärjestelmällä varustettuja. Olemassa olevilta maanpäällisiltä yksivaippaisilta säiliöiltä edellytetään katettuja suoja-altaita ja vuodonilmaisujärjestelmää.

Pohjavesialueella työkoneiden huolto on ainoastaan välttämättömissä tapauksissa sallittu, jolloin edellytetään pohjaveden pilaantumisvaaran vuoksi maaperän huolellista suojausta.

22 § Kemikaalisäiliötarkastukset

Maanalaisen säiliön kunnosta ei saada luotettavaa tietoa muuten kuin tarkastuksen yhteydessä. Pykälä koskee myös tärkeillä pohjavesialueilla olevia kaksoisvaippasäiliöitä. Muut tärkeillä pohjavesialueella sijaitsevat maanalaiset öljysäiliöt tulee tarkastuttaa kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksen (344/1983) mukaan ensimmäisen kerran 10 vuoden kuluessa säiliön käyttöönotosta. Tämän jälkeen tarkastus tulee suorittaa tarkastuksessa todetun säiliöluokan mukaan.

Todistus tarkastuksesta on säilytettävä valvontaa varten ja jäljennös tarkastuspöytäkirjasta on toimitettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Tarkastuksen suorittajalta vaaditaan erillinen hyväksyntä, koska tarkastus tehdään erityismitalaitteita käyttäen. Vuotavan säiliön aiheuttama ympäristön pilaantumiseriski on merkittävä, joten tarkastuksen on oltava luotettava.

23 § Käytöstä poistetun säiliön käsittely

Käytöstä poistetut ja vanhat vielä käytössä olevat polttoöljysäiliöt ovat riski maaperälle ja pohjavesille. Käytöstä poistettujen säiliöiden määrää ei tiedetä. Viranomaisilla ei ole myöskään tietoja siitä, miten poistaminen on aikanaan tapahtunut. Säiliötä ei ole aina välttämättä puhdistettu, joten on olemassa vaara, että maaperä pilaantuu säiliöiden aikaa myöten rikkoutessa.

Vanhoja käytöstä poistettuja öljy- ja kemikaalisäiliöitä putkistoineen pidetään jätteenä, johon sovelletaan jätelain säännöksiä. Jätteestä aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä säädetään lisäksi ympäristönsuojelulaisissa. Säiliöiden jättäminen maahan ei täytä jätelain vaatimuksia jätteen käsittelystä.

Poistamalla säiliöt maaperästä estetään huonokuntoisista vanhoista säiliöistä aiheutuva maaperän pilaantuminen. Lisäksi maaperä vanhojen säiliöiden ympärillä voi olla pilaantunut vuotojen seurauksena ja edellyttää puhdistamista.

Säiliöistä, joita ei edellytetä nostettavaksi, on kuitenkin poistettava ilma- ja täyttöputket, jotta niihin ei vahingossa johdetaisi polttoaineita tai muita kemikaaleja.

Vanhat öljysäiliöt voivat sijaita maaperässä sellaisessa paikassa, että niitä on teknisesti hyvin vaikea poistaa. Poistamisesta voi tällöin aiheutua esimerkiksi vahinkoa muulle omaisuudelle, jolloin poistamisvelvollisuus saattaa muodostua kohtuuttomaksi. Poikkeusta säiliön poistamisvelvollisuudesta voi hakea kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta määräyksessä mainitulla perusteella. Hakemus tulee perustella huolellisesti. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen harkitsee poikkeuksen myöntämistä tapauskohtaisesti.

Vastuu säiliöstä siirtyy kiinteistön uudelle omistajalle, joten hänelle on annettava siitä tieto.

5 LUKU ILMANSUOJELU

Ilmansuojelusäännösten tarkoituksena on estää erilaisista rakennus- ja kunnostustöistä, kuten uudisrakennus- ja korjaustöistä, murskauksesta, rakennusten purkutöistä ja katujen kunnossapidosta, aiheutuvia pölyhaittoja. Määräysten mukaan näissä töissä käytettävien suojausmenetelmien tulee olla sellaisia, että pölyn ja haitallisten aineiden, kuten esimerkiksi elementtien sauma-aineiden sisältämän PCB:n ja lyijyn, leviäminen ympäristöön estetään. Jos pölyhaittoja ei pystytä kokonaisuudessaan ehkäisemään, ne on pidettävä mahdollisimman pieninä.

24 § Rakennusten ja rakenteiden kunnostus- ja puhtaanapitotöistä aiheutuvan ympäristön pilaantumisen torjunta

Rakennusten julkisivujen hiekkapuhalluksessa syntyy runsaasti pölyä. Määräyksen tavoitteena on estää terveyshaittojen syntyminen ja ympäristön pilaantuminen huolehtimalla pölyn torjunnasta mahdollisimman tehokkaasti ja estämällä pölyn leviäminen asuintiloihin pykälän 1 ja 2 momentin edellyttämällä tavalla.

Rakennusten ulkopuolisissa hiekkapuhallustöissä edellytetään rakennuksen huputtamista. Myös silloin kun asbestia sisältäviä julkisivuja pestään kovalla paineella tai kun maalipinta on hilseilevää, suojaus on tarpeen haittojen estämiseksi. Pienimuotoisissa ja syrjäisissä kunnostustöissä haitat ovat todennäköisesti niin vähäisiä, ettei erityisiä suojauksia tarvita.

Ympäristöministeriö on antanut ohjeet toimenpiteistä ympäristön pilaantumisen estämiseksi poistettaessa elementtirakennusten polykloorattuja bifenyylejä (PCB) tai lyijyä sisältäviä saumoja. PCB:tä tai lyijyä sisältävien julkisivusaumojen korjaustyön aikana ja sen jälkeen on parhaalla mahdollisella tekniikalla varmistettava siitä, ettei PCB- tai lyijypitoinen jäte tai pöly leviä ympäristöön ja aiheuta vaaraa asukkaiden ja työntekijöiden terveydelle.

25 § Kulkuväylien, pihojen ja yleisten alueiden kunnossapito- ja puhtaanapitotyöt

Katupöly sisältää hiekkaa, nastarenkaiden ja hiekoitushiekan asfaltista hiomaa kiviainesta, nastoista ja renkaista irronnutta metallia ja kumia sekä energiantuotannon ja autojen pakokaasuista kaduille laskeutuneita myrkyllisiä yhdisteitä kuten polyaromaattisia hiilivetyjä (PAH). Katupöly on haitallista varsinkin herkille väestöryhmille, kuten lapsille sekä sydän- ja keuhkosairaille. Polttoperäiset PAH-yhdisteet voivat ärsyttää ihoa ja hengitysteitä, osa aiheuttaa syöpää ja perimän muutoksia.

Puhdistettavan alueen kostuttamista koskevalla määräyksellä pyritään estämään koneellisen katuhiekan poistamisen aiheuttamaa ilmanlaadun heikkenemistä.

Lehtipuhaltimien käytön kieltäminen hiekoitushiekan poistamisessa on tarpeen niiden aiheuttaman runsaan pölyämisen sekä melun takia.

26 § Tilapäinen murskaus ja louhinta taajaan rakennetulla alueella

Ilman ympäristölupaa voidaan tilapäisesti suorittaa murskausta ja/tai louhintaa alle 50 päivän ajan. Tilapäisestäkin toiminnasta voi aiheutua pölyhaittaa ja ympäristön pilaantumista. Louhintatöissä pölyämistä voi aiheutua kallioporauksesta ja kerätyn porauspölyn huolimattomasta käsittelystä. Määräyksellä pyritään ehkäisemään toiminnasta aiheutuvaa pölyhaittaa.

6 LUKU MELUNTORJUNTA

Melu on yksi yleisimpiä ja tärkeimpiä elinympäristön laatua ja viihtyisyyttä heikentäviä tekijöitä. Melu on ääntä, jonka ihminen kokee epämiellyttävänä tai häiritseväenä tai joka on muulla tavoin vahingollista ihmisen terveydelle tai haitallista hänen muulle hyvinvoinnilleen. Melu heikentää monella tavalla ihmisen terveyttä ja hyvinvointia. Melu voi häiritä tai vaikeuttaa työskentelyä, lepoa ja nukkumista.

27 § Erityisen häiritsevää melua tai ääntä aiheuttava tilapäinen toiminta

Ilmoitus on tehtävä ympäristönsuojelulain 118 §:n mukaisesti 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista. Rakentamista tai purkamista koskien käytetään kuitenkin 14:ä vuorokautta käyttäen saman pykälän poikkeamismahdollisuutta, koska näissä toiminnoissa ilmoitukset ovat nopeista urakkapäätöksistä johtuen usein myöhässä ja vaikuttavat ison rakennuskokonaisuuden aikatauluihin. 14 vuorokautta yleensä riittää viranomaisen päätöksentekoon.

Pykälän 1 momentin 1–4 kohdissa on lueteltu toimintoja, joissa ympäristönsuojelulain 118 §:n mukainen meluilmoitusmenettely tulee aina sovellettavaksi. Määräykseen on sisällytetty toimintoja, joiden aiheuttaman melun tai äänten on vakiintuneesti katsottu olevan erityisen häiritsevää ja siten aina edellyttävän ilmoitusmenettelyä. Luettelo ilmoitusvelvollisista toiminnoista ei ole tyhjentävä. Arvioitaessa melun häiritsevyyttä on otettava huomioon melun voimakkuuden (dB) lisäksi mm. melun kesto, toistuvuus, mahdollinen kapeakaistaisuus ja iskumaisuus, vuorokauden aika, jolloin melua esiintyy sekä melun haitalliseksi kokevan kohteen erityispiirteet.

Vakiintuneen käytännön mukaan häiriintyvillä kohteilla tiedottamisesta on annettu usein määräyksiä meluilmoituksen johdosta annettavassa päätöksessä. Pykälän 2 momentin mukaan tiedottamisvelvollisuus koskee kaikkia 1 momentissa mainittujen toimenpiteiden teettäjiä ja tapahtumien järjestäjiä. Häiriintyvillä kohteilla tulee tiedottaa ainakin työn tai tapahtuman laadusta, kestosta, kellonajoista sekä ilmoittaa työmaan vastaava yhteyshenkilö tai tapahtuman järjestäjä sekä heidän yhteystietonsa.

28 § Äänentoistolaitteiden käyttö ulkotiloissa

Äänentoistolaitteiden jatkuvasta käytöstä yöaikaan sekä niiden käytöstä päiväaikaan melulle herkkien häiriintyvien kohteiden läheisyydessä aiheutuu erityisen häiritsevää melua. Äänentoistolaitteita käytetään usein mainos- ja muissa vastaavissa tarkoituksissa, eikä niiden käyttäminen esimerkiksi ulkotarjoilualueella ole toiminnan kannalta välttämätöntä. Siksi pykälän 1 momentissa on rajoitettu ja osittain kielletty äänentoistolaitteiden jatkuva käyttö tiettyinä kellonaikoina ja herkästi häiriintyvien kohteiden läheisyydessä.

Ulkotarjoilualueiden naapuruston asukkaat kärsivät äänentoistolaitteiden päivittäisestä käytämisestä tarjoilualueella varsinkin kesäisin. Äänentoistolaitteiden käyttö ajoittuu lisäksi usein ilta- ja yöaikaan. Meluavaa toimintaa harjoittavan tulee huolehtia melusta aiheutuvien ympäristöhaittojen ennaltaehkäisemisestä ja rajoittamisesta mahdollisimman vähäisiksi (aiheuttamisperiaate). Äänentoistolaitteiden suuntaamisella ja säädöillä voidaan vaikuttaa merkittävästi naapurustolle aiheutuvaan melutasoon ja melun häiritsevyyteen.

Momentin 2 määräys on tarpeen musiikkimelusta aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi. Erityisen tarpeellinen määräys on niiden paikkojen läheisyydessä, joissa järjestetään vuosittain useita myöhäänkin jatkuvia ulkoilmakonsertteja.

29 § Erityisen häiritsevä melu yöaikaan

Muun muassa kiinteistöjen kunnossapito- ja huoltotyöt, kuten esimerkiksi lumen auraus, kuorma- ja pois kuljetus ja muu kiinteistön kunnossapitotyö yöaikaan asuntojen ja muiden vastaavien kohteiden läheisyydessä aiheuttavat asukkaille erityisen häiritsevää melua etenkin, jos työtä tehdään toistuvasti yöaikaan. Kunnossapitotyöt ovat luonteeltaan sellaisia, ettei niistä ole tarkoituksenmukaista vaatia meluilmoituksen tekemistä, vaikka työt aiheuttavatkin erityisen häiritsevää melua. Useimmiten ei voida etukäteen edes tietää milloin työtä joudutaan tekemään, joten ilmoituksen tekeminen etukäteen olisi käytännössä mahdotonta eikä vastaisi ympäristönsuojelulain 118 §:n tarkoitusta.

Määräyksellä ohjataan työt tehtäväksi pääsääntöisesti päiväaikaan, jolloin kunnossapidossa ja muissa töissä käytettävien koneiden ja laitteiden melua ei katsottaisi erityisen häiritseväksi. Poikkeuksena ovat välttämättömät työt, joita ei voida lykätä esimerkiksi liikenneturvallisuuden takia. Silloin tällöin yöaikaan tehtävä välttämätön työ ei aiheuta asukkaille vastaavaa haittaa kuin toistuvasti yöaikaan tehtävä työ.

Koska koettua meluhaittaa voidaan kuitenkin vähentää tiedottamalla asiasta etukäteen, on perusteltua edellyttää tiedottamista meluhaittaa aiheuttavasta työstä myös silloin, kun meluilmoitusta ei vaadita ja tiedottaminen on muuten mahdollista.

7 LUKU MUUT MÄÄRÄYKSET

30 § Poikkeaminen ympäristönsuojelumääräyksistä

Poikkeamisesta ei saa aiheutua näiden määräysten tavoitteiden syrjäytymistä. Kohtuuttomien tilanteiden välttämiseksi voi joskus olla tarpeen poiketa ympäristönsuojelumääräyksistä. Siksi ympäristönsuojeluviranomaiselle annetaan mahdollisuus käyttää yksittäistapauksessa näistä määräyksistä poikkeavaa harkintaa.

31 § Seuraamukset ympäristönsuojelumääräysten rikkomisesta ja laiminlyönnistä

Pykälän tarkoituksena on selventää ympäristönsuojelumääräysten rikkomisen seuraamuksia viittauksella ympäristönsuojelulain asianomaisiin säännöksiin.

8 LUKU VOIMAANTULOMÄÄRÄYKSET

32 § Ympäristönsuojelumääräysten voimaantulo

Päätös ympäristönsuojelumääräysten hyväksymisestä annetaan tiedoksi siten kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan. Päätös katsotaan annetun tiedoksi, kun kuulutus on asetettu yleisesti nähtäville. Samoin kuulutetaan ympäristönsuojelumääräysten voimaantulosta.